

kvægNYT

NR. 12 18. SEP 2026

Der er meget at kæmpe for – og vi giver ikke op!

Det er svært at være kvægbruger lige nu. Ikke fordi vi mangler vilje til at udvikle vores erhverv, men fordi flere store politiske beslutninger rammer på samme tid – og fordi konsekvenserne i mange tilfælde stadig er uklare.

Gødskningsloven L5 er vedtaget. Men nu går vi ind i anden halvleg. L5 er i høj grad en bemyndigelseslov, og meget skal først udmøntes i bekendtgørelser og anden lovgivning.

Derfor presser vi lige nu politisk på for mere faglighed, mere tid og løsninger, der kan fungere i virkeligheden. Vi fastholder konsekvenserne for fødevarereproduktionen og lokalsamfundene, insisterer på åbenhed om det faglige grundlag og undersøger de juridiske spor, der kan være relevante.

For kvægbruget handler det blandt andet om muligheden for at dyrke foder tæt på dyrene. Hvis majs og andet grovfoder bliver sværere at dyrke på egne arealer, kan konsekvensen blive mindre foder og længere transporter.

Og ting kan faktisk ændres. Vi har før set politiske beslutninger blive rullet tilbage, når konsekvenserne blev tydelige. Fedtafgiften holdt 15 måneder. Randzonerne blev afskaffet efter fire år. Det minder os om, at vedholdenhed og dokumentation nytter.

Samtidig er et nationalt sprøjteforbud sendt i høring. Endnu en gang står vi med et forslag, hvor omfang, konsekvenser og kompensation ikke er

fuldt afklaret. For mange kvægbrugere handler det også om de arealer, der skal levere foder til besætningen – og om værdien af jorden og muligheden for at planlægge langsigtet.

Og så er der Bovaer. Her er vores linje klar: **Dyrevelfærd først. Fakta, frivillighed og fleksibilitet.** Vi presser fortsat på for mere viden og en ordning, der tager højde for forskellene mellem besætningerne. Det kan du læse mere om på de kommende sider.

Det er et sammensurium af udfordringer. Vi ved godt, at det kan føles som meget på én gang. Og vi forstår frustrationen, når rammerne ændres, før konsekvenserne er kendt – samtidig med at kørerne skal fodres, markerne passes og næste års produktion planlægges.

Vi må ikke give op

Dansk kvægbrug har meget at kæmpe for. Vi har dygtige landmænd, stærk faglighed og nogle af Europas bedste forudsætninger for at producere fødevarer. Samtidig taler EU om forsyningssikkerhed, en stærk husdyrproduktion og mindre afhængighed af resten af verden. Det bør også kunne mærkes i den måde, vi udvikler dansk landbrug på.

At vi siger fra over for konkrete regler, betyder ikke, at vi siger nej til forandring. Vi vil klimaindsatsen, et bedre vandmiljø og beskyttelse af vores drikkevand. Men løsningerne skal være fagligt funderede, kunne fungere på bedrifterne og ikke unødigt svække dansk fødevarereproduktion.

Om få dage er der Åbent Landbrug. Og lige netop i år er det måske vigtigere end nogensinde. Midt i alle diskussionerne om modeller, regulering og hektarer har vi brug for, at danskerne møder virkeligheden bag tallene. At de kommer ind på bedrifterne, ser dyrene og markerne og møder de mennesker, der hver dag får fødevarereproduktionen til at fungere.

Den åbenhed har vi brug for hele året. Og vi har brug for jeres konkrete eksempler på, hvad reglerne betyder på bedriften og i marken. Skriv til os på kvaeg@lf.dk med dit perspektiv. Virkeligheden er vores stærkeste argument.

I L&F Kvæg kæmper vi videre – politisk, fagligt og, hvor det er relevant, juridisk. Vi kan ikke love, at alle kampe bliver vundet. Men vi kan love, at vi tager dem, og at vi bliver ved.

Jesper Arnth og Ida Storm
L&F Kvæg

Et vink med en vognstang

Der er steder i smittebeskyttelsen, hvor vi nu ved så meget, at vi bør få styr på forholdene. Udlevering af dyr er et af dem.

Af Troels Løwig Larsen, kvægdyrlæge og projektleder på Sammen mod Salmonella Dublin

Når dyr til slagt og eksport skal hentes, skal målet være enkelt: Bilen skal så vidt muligt holdes væk fra egne dyr, stalde og foder. Det lyder måske banalt, men her kan en enkel ændring gøre en stor forskel for at holde smitten ude af bedriften. Det blev jeg for nylig mindet om i en nysmittet besætning.

Besætningen ligger i et område, hvor der stort set ikke er salmonella, og ejeren driver en velorganiseret besætning. Alligevel viste prøver fra kvier pludselig forhøjede titerværdier. Smitten kunne ses hos de store kvier, mens de yngre kvier ikke var blevet ramt.

Vi gennemgik de mulige smitteveje. Dyrlæge, inseminør og andre faste kontakter kommer ikke i Salmonella Dublin-smittede besætninger i deres hverdag, så det er svært at forestille sig, at de skulle bringe smitte rundt. Den kontakt, der skilte sig ud, var transporten af dyr ud af besætningen. Her bakker en vognmand ind og henter dyr helt inde ved stalden.

Kan jeg bevise, at det er dér, smitten er kommet ind? Nej. Men ud fra de kontakter, vi kan identificere, er det mit bedste bud. Derfor viser casen meget præcist, hvorfor udlevering er et sted, vi skal have ekstra fokus.

Få inspiration til udleveringssted her: Udlevering af kvæg: Inspiration til bedre smittebeskyttelse

Så mit råd er enkelt: Gå din udlevering efter med smittebrillerne på

Skab afstand – og pas på kalvene

Hver dag kommer der mange mennesker og køretøjer ind på en kvægejendom. SEGES Innovation har i en undersøgelse opgjort det til omkring 10-15 besøg i snit om dagen. Montører, dyrlæger, inseminører og andre servicefolk bevæger sig mellem bedrifter, og derfor handler god smittebeskyttelse i høj grad om at skabe afstand mellem det, der kommer udefra og besætningens dyr og foder.

Her er udleveringen en lavthængende frugt. Det gælder ikke mindst omkring kalvene. De er blandt de mest modtagelige dyr på bedriften, og derfor giver det særlig dårlig mening at lade en bil fra andre besætninger køre helt hen til kalvehytter eller kalvestald.

Kan slagtedyrene køres ud til kanten af besætningsområdet på en kreaturvogn? Kan kalve stå klar et sted, hvor lastbilen ikke skal forbi stalde, kalvehytter eller foder? Kan man bruge en gammel hestetrailer eller en anden enkel løsning som fast udleveringssted? Det behøver ikke være dyrt eller avanceret.

Pointen er ikke, at alle skal bygge et nyt udleveringsrum. Pointen er at få lavet en klar grænse. Transportbilen skal ikke ind på foderbordet, og chaufføren skal slet ikke ind i stalden.

Information om Bovaer

1. oktober er sidste frist for at begynde tildelingen af Bovaer, hvis man skal nå de 80 dage inden årets udgang. Vi ved, at datoen kan give anledning til bekymring og tvivl.

Erfaringerne fra sidste år er forskellige. Mange har anvendt Bovaer uden problemer og ønsker at fortsætte. Andre har oplevet mistrivsel og er utrygge ved at begynde igen.

L&F Kvægs budskab har været klart længe: Fremtidens krav til metanreduktion skal bygge på **fakta, frivillighed og fleksibilitet – altid med dyrenes velfærd som førsteprioritet**. Vi arbejder derfor for en ordning, hvor de, der ønsker at bruge Bovaer, kan fortsætte, mens andre ikke kan tvinges.

Vi mangler fortsat svar

Erfaringer og data er sendt til EFSA, og vi presser på for mere uafhængig forskning og systematisk indsamling af viden. Vi skal forstå, hvorfor erfaringerne er så forskellige.

Vi afventer også fortsat den løsning, vi er blevet stillet i udsigt for udgifter til Bovaer, som blev indkøbt, men ikke anvendt som følge af problemer i besætningen.

Hvis dine dyr får symptomer ved brug af Bovaer

Vi henviser til Fødevarestyrelsens aktuelle vejledning fra nov. 2025:

"Det er den besætningsansvarliges ansvar at sikre dyrenes velfærd. Det gælder altid – både når der fodres med Bovaer, og når

Brug en kreaturvogn til at sikre afhentning fra et egnet sted på bedriften.

Holdes det op mod konsekvenserne af at få Salmonella Dublin ind i besætningen, bliver regnestykket enkelt. Et smitteforløb kræver prøver, ekstra management, tæt opfølgning, store økonomiske tab, dårligere dyrevelfærd og ofte udsætning af dyr. Det tager tid, koster ressourcer og kan påvirke besætningen længe.

Risikoen kan reduceres markant

I den aktuelle besætning er situationen nu under kontrol. Dyr med høje antistofniveauer er håndteret målrettet, og man følger udviklingen tæt for at undgå, at smitten breder sig til de yngre dyr.

Men det vigtigste er læringen: Det kan ske selv i en veldrevet besætning. Risikoen kan aldrig fjernes helt, men den kan reduceres markant ved at holde udefrakommende transport væk fra dyr og foder. Særligt dem med dyr ombord.

Så mit råd er enkelt: Gå din udlevering efter med smittebrillerne på. Hvis lastbilen stadig skal helt ind mellem staldene eller op på foderbordet for at hente dyr, så er det et vink med en vognstang, som bør få dig til at overveje en bedre metode til udlevering.

der ikke gør. Derfor har den besætningsansvarlige også mulighed for at undtage køer fra fodring med Bovaer, hvis koen udviser symptomer på baggrund af fodring med Bovaer.

(...) Undtagelsesmuligheden gælder også for dyr, som fx tidligere har vist symptomer ved fodring med eksempelvis Bovaer, og som vurderes at ville blive syge igen, hvis de fodres med metanreducerende foder."

Ved undtagelse skriver Fødevarestyrelsen:

"Hvis den besætningsansvarlige ønsker at undtage køer fra fodring med Bovaer, skal den besætningsansvarlige som dokumentation lave en tro- og loveerklæring. Tro- og loveerklæringen skal angive, hvilken malkeko der er undtaget, samt hvornår malkekoen er undtaget."

Vejledning om undtagelsesmuligheder i forhold til metanreducerende foder

Velfærd hver dag!

Vi sætter fokus på det vigtigste i vores hverdag; dyrenes velfærd og trivsel. Sammen med kvægdyrlæge Peter Raundal har vi lavet flere videoer, som skal minde dig og dine medarbejdere om de gode rutiner og krav til dyrevelfærd på bedriften. Nu kan du også finde dem på **engelsk**, så flere kolleger kan følge med.

Behandling af syge og tilskadekomne dyr

Tidlig indsats er afgørende, når et dyr bliver sygt eller kommer til skade. I videoen får du et overblik over, hvordan du opdager tegn på sygdom, reagerer hurtigt og sikrer det syge dyr de bedst mulige betingelser for at komme sig.

Du bliver blandt andet klogere på brugen og indretningen af sygebokse, og hvorfor det er vigtigt, at koen har ro samt let adgang til foder, vand og et tørt og behageligt leje. Videoen kommer også omkring kravene til sygepladser og betydningen af gode rutiner, når flere arbejder med dyrene.

Derudover sættes der fokus på den daglige vurdering af det syge dyr, korrekt medicinering og på, hvornår behandlingen skal fortsættes, dyrlægen kontaktes eller dyret aflives.

Se med, og få gode råd til hurtig og ansvarlig håndtering af syge og tilskadekomne dyr.

Animal Welfare for Cows
Welfare in the cattle barn
Treatment of sick and injured cows

Gode forhold omkring kælvning

Kælvning er et af de mest krævende tidspunkter i koens produktionsliv. I videoen får du et overblik over, hvordan du skaber gode og trygge rammer omkring kælvningen for både ko og kalv.

Du bliver blandt andet klogere på kravene til kælvningsbokse, hvor mange pladser der skal være, og hvordan boksene skal indrettes med tilstrækkeligt areal, et blødt og skridsikkert underlag og mulighed for malkning. Videoen sætter også fokus på, hvornår koen eller kvien bør flyttes til enkeltkælvningsboksen, så hun forstyrres mindst muligt.

Derudover kommer videoen omkring smittebeskyttelse, opsyn og tiden efter kælvning, hvor ko og kalv skal gå sammen. Se med, og få gode råd til, hvordan de rette forhold omkring kælvningen kan styrke dyrevelfærd for både ko og kalv.

Animal Welfare for Cows
The calving pen

Sprøjteforbud på vej

Regeringen har sendt en rammelov i høring, der skal forbyde erhvervsmæssig brug af pesticider på såkaldte sårbare grundvandsdannende områder, SGO'er.

SGO'er er arealer inden for indvindingsoplande til almene vandforsyninger, hvor relativt ung grundvand dannes og bevæger sig mod borerne. Her vurderes risikoen for, at stoffer fra overfladen når grundvandet, at være større.

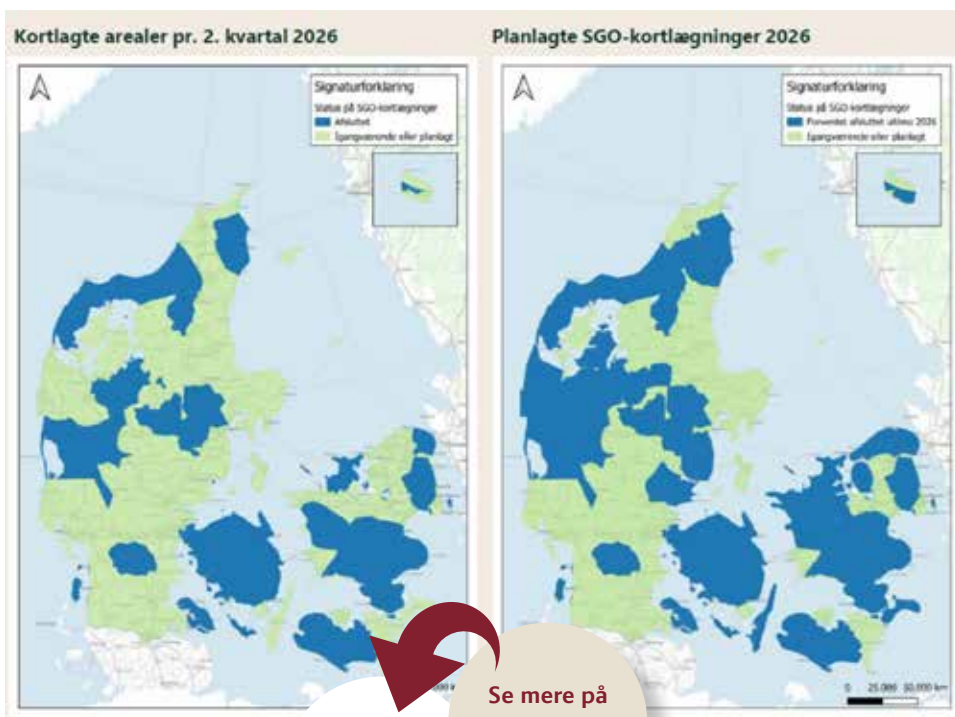
Miljøministeriet forventer, at det samlede SGO-areal bliver cirka 256.000-289.000 hektar. Heraf ventes omkring 135.000-152.000 hektar at være landbrugsareal. Ved udgangen af 2026 forventes cirka 60 procent af landet kortlagt, mens resten som udgangspunkt kortlægges i 2027.

Hvad betyder forbuddet?

Lovforslaget lægger op til forbud mod erhvervsmæssig brug af pesticider, udlægning af forurenet jord og udbringning af spildevandsslam på alle udpegede SGO'er. Midler godkendt til økologisk drift undtages.

Ministeren får bemyndigelse til at udpege områderne og fastsætte virkningstidspunktet. Forbuddet skal træde i kraft ved starten af en dyrkningssæson 1/8, men årstallet er endnu ikke endeligt fastsat.

Også kompensationen er uafklaret. De konkrete regler skal først fastsættes senere i en særskilt bekendtgørelse.

For den enkelte bedrift kan konsekvenserne være store: lavere udbytter og kvalitet, højere driftsomkostninger, mindre fleksibilitet i sædskiftet og fald i jordens værdi. Hvis kun dele af bedriften rammes, kan markdriften samtidig blive mere fragmenteret og ineffektiv.

Hvad sker der nu?

Rammeloven er i høring frem til 4. november. Herefter skal lovforslaget behandles politisk. Samtidig fortsætter kortlægningen af SGO'er, og de konkrete udpegninger samt reglerne om kompensation skal efterfølgende fastsættes i bekendtgørelser.

Kortlægningen er dynamisk og vil løbende blive opdateret, blandt andet når borer etableres eller lukkes. På siden *statslig grundvandskortlægning* kan du ved at vælge mellem forskellige kortlag se udpegninger, som evt. omfatter din ejendom.

Landbrug & Fødevarer er imod forslaget og mener, at drikkevandsbeskyttelsen bør løses lokalt gennem de lokale trepartar, sådan som det var forudsat i den oprindelige aftale. Vi arbejder derfor for mindre usikkerhed for lodsejerne, tid til omstilling og løsninger, der bygger på lokal dialog og et fagligt solidt grundlag.

Vær med til at åbne landbruget

Søndag den 20. september slår 59 gårde over hele landet dørene op til Åbent Landbrug. Det er 31. gang, at danskerne inviteres helt tæt på dyrene, markerne, maskinerne og den hverdag, der danner grundlaget for vores fødevarerproduktion.

Åbenhed om landbruget er vigtig hele tiden – og måske særligt lige nu, hvor der bliver talt meget om landbruget. Derfor er det vigtigt, at vi også giver danskerne mulighed for at møde os, der står midt i det, og se virkeligheden med egne øjne.

Kom forbi, støt de gode kolleger, der åbner deres gårde, tag familie og venner med – og hjælp gerne med at sprede ordet. Det er gratis at deltage.

Åbent
LANDBRUG
Årets store familiedag

Find din nærmeste vært, og book besøget på aabentlandbrug.dk.

Foto: Åbent Landbrug